

Õiguskantsler

Lea Danilson-Järg
Justiitsministeerium
info@just.ee

Teie 21.02.2023 nr JUM/23-0207/-1K

Meie 13.03.2023 nr 18-2/230370/2301326

Arvamus juristieksami seaduse eelnõu kohta

Austatud pr Lea Danilson-Järg

Tänan võimaluse eest avaldada arvamust juristieksami seaduse eelnõu kohta.

Eelnõuga püütakse leida lahendust probleemidele, mis lähtuvad õigusõppe ebaühtlasest kvaliteedist ja sellest, et liialt paljudel on kohtuniku- jt erialal töötamiseks vajalikud eksamid ebaõnnestunud. Jään juristieksami seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse kohta antud [seisukoha](#) juurde. Leian, et ühtse juristieksami sisseseadmine ei lahenda probleeme, mille lahendamiseks see on mõeldud, küll aga tekitab täiendava ressursikulu. Eelviidatud seisukohale lisan järgmist.

Eristada tuleb klassikalist õigusharidust ja õigusainete õpetamist muude erialade (avalik haldus, rahvusvahelised suhted, ärijuhtimine jne) raames või muudel erialadel eduka töötamise toetamiseks.

Riiklikult tunnustatud juristidiplom peaks tähistama seda, et üliõpilane on omandanud piisavad teadmised kõikides õigusharudes, tunneb õiguskorra ülesehitust, suudab orienteeruda õigusallikates ja lahendada kaasusi. Sõltuvalt erialavalikust tuleb pidevalt juurde õppida, spetsialiseeruda, vajadusel läbida konkursse.

Klassikalise õigushariduse sisu on hõlpsasti määratletav, see peaks olema osa õigusteaduse õppekavast kõikides juristidiplomit omistavates ülikoolides. Lisaks on võimalik pakkuda kitsamat spetsialiseerumist toetavaid aineid ning sissevaadet teistesse erialadesse.

Asjakohane ei ole ka seletuskirjas esitatud väide, et töajõuturul on puudus kitsalt spetsialiseerunud juristidest, mis ühtlasi justkui välistaks vajaduse anda juristidele klassikaline õigusharidus. Kitsalt spetsialiseerunud juriste on kindlasti vaja, kuid spetsialiseerumine ei saa toimuda enne nn klassikalise õigushariduse omandamist. Spetsialiseerumine ei tähenda mitte puudujääki õigushariduses, vaid lisateadmisi ja erioskusi mingis valdkonnas.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Leian, et juristieksami seaduse eelnõu ei lahenda õigushariduse kvaliteediga seotud probleemi, mida sellega väidetavalt püütakse lahendada, kuid toob kaasa kuluka ja bürookraatliku eksamikorralduse.¹

Õigushariduse kvaliteeti aitaks tõhusamalt ja kiiremini parandada see, kui eksami tegemiseks vajalikud ressursid suunatakse õigusharidusse ning riik esitaks ülikoolidele oma arusaamise sellest, milliseid valdkondi tuleb õigusteaduskonna üliõpilastele kindlasti õpetada. Olukord, kus inimesele antakse ülikoolist juristidiplom, ent vaikumisi eeldatakse, et ta pole võimeline oma erialal töötama, ning riik peab juristieksami korraldamiseks tegema lisakulutusi, et ülikooli lõpetanute hulgast kindlaks teha pädevad juristid, kahjustab (õiguslase) kõrghariduse mainet tervikuna.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Evelin Lopman 693 8431
Evelin.Lopman@oiguskantsler.ee

---

¹ Juristieksamiga seotud muredest Saksamaal vt nt D. Schulze. Die Juristenprüfung zwischen Anspruch und Realität. Dissertation, Universität Saarland, 17.06.1999. Arvutivõrgus: http://www.ra-schulze.de/diss_main.html.